

סוג הבחינה: בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ו, 2006
מספר השאלון: 904441

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

ספרות עברית וכללית

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים ושלושה רבעים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.
פרק ראשון: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)
פרק שני: סיפור קצר
פרק שלישי: דרמה
פרק רביעי: רומאן ונובלה
פרק חמישי: שיר שלא נלמד
- משלושת הפרקים הראשונים יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (כל פרק – 30 נקודות).
- הפרק הרביעי (רומאן ונובלה – 30 נקודות) והפרק החמישי (שיר שלא נלמד – 10 נקודות) הם חובה. עליך לענות על השאלות שבהם לפי ההוראות בכל פרק.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
(2) חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
(3) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
(4) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

מהפרקים הראשון, השני והשלישי עליך לענות על השאלות בשני פרקים בלבד, לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – 30 נקודות).

פרק ראשון: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)

אם בחרת בפרק זה (שאלות 1-13), ענה על שתי שאלות, כל שאלה על שיר מאת משורר אחר (לכל שאלה – 15 נקודות). אין לענות על שתי שאלות משירת ימי הביניים.

שירת ימי הביניים

1. בחר באחד מהשירים "אמנון אני חולה" או "קח מצביה דמי ענב באקדחה", וענה על השאלה שאחריהם.

אֲמָנוֹן אֲנִי חוֹלָה / שלמה אבן גבירול

אֲמָנוֹן אֲנִי חוֹלָה קָרָאוּ אֵלַי תָּמָר, / כִּי חוֹשָׁקָה נִפְל בְּרִשָׁת
וְגַם מִכְמָר.
רְעִי, מִיָּדַעִי, אֵלַי הִבִּיאוּהָ, / אַחַת שְׁאֵלְתִי מִכֶּם אֲשֶׁר אָמַר:
קִשְׁרוּ עֲטָרַת עַל רֵאשָׁה, וְהִכִּינוּ / עֲדִיָּה, וְשִׁימוּ עַל יָדָהּ בְּכוֹס חָמֶר.
תָּבוֹא וְחִשְׁקֵנִי, אוֹלֵי תִכְבְּהָ אֵשׁ / לְבִי, אֲשֶׁר בָּלָה בְּשָׂרֵי אֲשֶׁר סָמַר.

קח מצביה דמי ענב באקדחה / שמואל הנגיד

קח מצְבִיָּה דְמֵי עֲנַב בְּאֶקְדָּחָה
בְּרָה, כְּמוֹ אֵשׁ בְּתוֹךְ בְּרָד מְלַקָּחָה.
בְּעֵלְת שְׁפָתוֹת כְּחוּט שְׁנִי, וְחֹךְ לָהּ כִּיָּין
הַטּוֹב, וּפִיָּה כְּגוֹפְתָה מְרַקָּחָה.
מִדָּם חֲלָלִים קָצָה יָדָהּ מְאָדָּם – לְכֵן
חֲצִיָּה כְּאָדָּם וּמְחֻצִיתָהּ בְּדִלְחָה!

בשיר שבחרת, תאר את יחסו של הגבר לאישה הנחשקת, והסבר כיצד מעוצב יחס זה. בתשובתך התייחס גם למוסכמות (מאפיינים) של שירי החשק בשירת ימי הביניים.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

הַתְּקַבְּצוּ, כִּי הַזְמַן תָּמִים / שמואל הנגיד

הַתְּקַבְּצוּ, כִּי הַזְמַן תָּמִים / עֵתָה כְּקוֹ לַיְלוֹת כְּקוֹ יָמִים,
 וְרֵאוּ פְּנֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר לְבִשָּׂה / סוֹתֵי בְנוֹת מְלֶךְ מְרַקְמִים,
 וְשָׂתוּ דְמֵי עֵנָב עָלֵי וְרֵד / צְצִיּוֹ כְּשֵׁנִי אוֹ כְּמוֹ דְמִים,
 וְרֵאוּ פְּנֵי עָלְיוֹ אֲשֶׁר צָמְחוּ / יַחְדָּו מְחַבְּרִים וּמְתַאֲמִים –
 כְּפִנֵי יַפֵּת תֹּאֵר מְבֻשְׂמִים / דְּבִקּוֹ אֶלֵּי פָּנִים מְאֻדָּמִים.

תאר את התמונות השונות בשיר, והסבר כיצד הן יוצרות יחד עולם הרמוני (שמרכיביו משלימים זה את זה ומתאימים זה לזה).

בתשובתך התייחס גם לתרומת האמצעים האמנותיים בשיר לבניית עולם זה.

/המשך בעמוד 4/

שירת ביאליק

3. קרא את שני הבתים הראשונים מהשיר "ואם ישאל המלאך", וענה על השאלה שאחריהם.

ואם ישאל המלאך / חיים נחמן ביאליק

בני, נשמתך איה? –
 „שויט בעולם, בקשנה, מלאכי!
 יש בעולם כפר שאנן, מקף חומת יערים,
 ולכפר רקיע תכלת, בלי מצרים רקיע,
 ולרקיע התכלת בת-יחידה באמצע:
 עב יחידה, לבנה וקטנה.
 ובצהרי יום קיץ בדרך שחק-שם ילד,
 ילד צווב לנפשו, רך ויחיד וחולם –
 ואני הוא הילד, מלאכי.
 פעם אחת התעלף כל-העולם וישתק,
 ושתי עיני הילד השמימה נמשכו,
 ויראנה, היחידה, הזכה, הפרורה,
 ונפשו יצאה בראותו, כצאת יונה משובכה,
 אל העב הנחמדה.”

– ותמוג? –

„גם-שמש יש בעולם, מלאכי!
 את-נשמת הצילה קרן פו רחמניה,
 ועל-כנפי הזהר ימים רבים פזזה
 כצפרת לבנה;
 פעם רכבה בבקר על-גב קרן הזהב,
 הלוך הלכה לבקש פנינת טל בין הדשאים,
 ודמעה זכה ותמה אז על-לחיי רעדה,

ותודעוץ הקרן ונשמת צנחה –
 ותשתקע בדמעה.”

– ותיבש? –

על פי בתים אלה, מה מאפיין את עולם הילדות של הדובר?
 הסבר כיצד התמונות השונות מעצבות עולם זה.

/המשך בעמוד 5/

4. לפניך הפתיחה של השיר "לפני ארון הספרים". קרא אותה, וענה על השאלה שאחריה.

לפני ארון הספרים / חיים נחמן ביאליק

את־פקדת שלומי שאו, עתיקי גוילים,
 ורצו את־נשיקת פי, ישני אבק.
 משוט אל־איי נכר נפשי שבה,
 וכיונת נדוד, ציפת גף וחרדה,
 מטפח שוב על־פתח קן־נעוריה.
 התכירוני עוד? אנכי פלוגי!
 בן־חיקקם זה מאז ונזיר החיים.
 מכל חמודות אל על־ארץ רכה
 הלא רק־אתכם לבדכם ידעו נעורי,
 לגן הייתם לי כחם יום קניץ
 ולמראשותי בר בלילי חרף,
 ואלמד צרור בגוילכם פקדון רוחי
 ולשלב בתוך טוריקם חלומות קדשי.
 התזכרו עוד? – אנכי לא שכחתי –
 בעלית קיר, בתוף בית־מדרש שומם,
 אני הייתי אחרון לאחרונים,
 על־שפתי פתרה ומתה תפלת אבות,
 ובפגת סתר שם, על־יד ארוזכם,
 לעיני דעף פליל גר התמיד.
 בעת ההיא ואני עודני צעיר,
 לא־פרחה עוד בלחני נצה רכה –
 ומצאוני לילי חרף, זעומי לילות,
 על־גבי ספר קדמון, קרוצ גוילים,
 עם־חלומות נפשי ופחדיה גלמוד.

תאר את היחס המורכב של הדובר כלפי ארון הספרים שבבית המדרש.

הסבר והדגם את דבריך.

שירת המאה ה-20אידיליות ושירים מאת שאול טשרניחובסקי

5. בכל אחת מהאידיליות של טשרניחובסקי, "כחום היום" או "לביבות", יש דמות חריגה או מורדת.

הסבר והדגם קביעה זו על פי האידיליה שלמדת ("כחום היום" או "לביבות").

6. קרא את שיר א' שלפניך מתוך המחזור "שירים לאילאיל", וענה על השאלה שאחריו.

שיר א' מתוך: **שירים לאילאיל** / שאול טשרניחובסקי

אילאיל...!

לא רעד השם על שפת אוהב בגיל,
לא נפסק בנשיקה עד פלה הצליל,
נרכות לא לטף מפי אחות נאח
ולא חלל ברחובות הכרד:
אילאיל!

בינינו לבין עצמנו לה אקרא אילאיל...
ואם אמות אנכי - נחלף קליל;
שוב לא יקרא לעולם גבר לאשה - אילאיל.
אילאיל...!

אילאיל...!

בינינו לבין עצמנו לה אקרא אילאיל:
לכשאפגשנה ביער בשביל,
לכשאכרכנה בסער הגיל -
אילאיל!

אילאיל...!

הידעתם מדוע? על שום זה ששם
זה לא שמעה מפי אב ואם;
כי אותו לא בטא באנניה שום איש;
כי שם זה (ידעתי) גם ימות חיש
מות נאון בקליל:
אילאיל...

"אילאיל...!"

הידעתם מדוע?"

אילו תשובות ניתנות בשיר על שאלה זו, וכיצד מבנה השיר והמצלול שלו מחזקים תשובות אלה?

הסבר והדגם את דבריך.

/המשך בעמוד 7/

7. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

ראי אדמה / שאול טשרניחובסקי

ראי, אדמה, פי היינו בזבזנים עד מאד!
בחיכה, מלון-ברכה, מעון סתר, זרע טמנו... לא עוד
פניני וגוגיות של פסמת, זרע חטה כבדה,
גרגר שעורה חתול כתם, שבלת-שועל חרדה.

ראי, אדמה, פי היינו בזבזנים עד מאד:
פרחי פרחים בך טמנו רעננים ובהוד,
אשר נשקתם השמש מנשיקתה ראשונה,
מצניע חן עם יפה קלח, קטרת כוסו נכונה.
ועד שידעו צהרם בעצם הצער התם,
ובטרם רוו טל של בקר בחלומות-אור נבטם.

הא לך הטובים בבנינו, נער טהור חלומות,
ברי לב, נקיי כפים, טרם חלאת אדמות,
וארג יומם עודו שתי, ארג תקוות יום יבא,
אין לנו טובים מכל אלה. את הראית? ואיפה?

ואת תכסי על כל אלה. יצל הצמח בעתו!
מאה שערים הוד נכת, קדש לעם מכורתו!
ברוף קרבנם בסוד מות, כפר חיינו בהוד...
ראי, אדמה, פי היינו בזבזנים עד מאד!

הסבר כיצד עולם הצומח בונה את התפתחות הרעיון המרכזי בשיר.

הדגם את דבריך מהשיר כולו.

8. קרא את הסונטה שלפניך, וענה על השאלה שאחריה.

לא רגעי שנת, טבע / שאול טשרניחובסקי

לא רגעי שנת, טבע, נחלומות ימתקו,
רק רגש בך אראה וסערות הקרב:
על מרום שיא הריף ובמכרות עמקו,
בתהומות הישימון ובצל חביון עב.

כי תאבל נפשי, ופצעי יזעקו,
תקוותי תבלנה בשושן בסתו,
אנודה למקום שם משברים ינאקו,
למקום צוקיו ירים צור אדיר ושב.

אז בשתי מגלים הרבים בסלעים,
שהמה, בהתמוללם, שבים לרגעים,
וטור מטור ירום, גל יגבר מגל;

מצוירים נכלמתי, שהמה בגאונם
אל מחץ משברים, אל נהמם והמונם
יסגירו את לבם, וראשיהם אל על...

בסונטה הדובר מכריז:

"אז בשתי מגלים הרבים בסלעים ...

מצוירים נכלמתי ..."

מדוע הדובר חש תחושות אלה? הסבר והדגם את דבריך.

9. לפניך שני הבתים הראשונים מהשיר "נוקטורנו".

קרא אותם, וענה על השאלה שאחריהם.

מתוך: NOCTURNO / שאול טשרניחובסקי

קצתי בקריה - ואעל הקרה.
 זרועות ליל-פֶשֶׁים קדמוני ונהרה,
 זרועות ליל-שֶׁקֶט רחב-היָדִים,
 לילה בן-חורים ולו הוד יפעת-פְּרָאִים,
 נאווה כבִּקְדַמַת היצירה - ובִּטָרֵם
 יהיה למאור החשמל בָּנֵרֵם.

ערפלי-אור-כֶּסֶף ממעל נָגְרִים,
 מוצק ואדיר כל רכס ההרים,
 בכח יחרתו בעבי-הערפל
 צל עץ ועץ ועקמומיות השָׁפֶל;
 ורקמות של סבכים וגזעים ערֵמִים
 סבוכים וכרוכים ככתב החרטָמִים.
 יער אָרְנִים - ועמודיו עֲנָקִים -
 נדמו פִּירָאִים, וכאלו נִדְחָקִים
 איש אל רעהו, כביום מהפכה.
 קדר היער, ואימה חֲשֵׁכָה
 נפלה על בדיו ותפשה פארותיו...
 אין זה כי אם גלֶכַד שֶׁם בשלוחותיו
 'הלילה הקדמון', וגוריו מֵאֲחֻזִים,
 תלויים בנצרים ודליות אָרְנִים.

מהי האווירה בשני בתים אלה, וכיצד היא מעוצבת?

הסבר והדגם את דבריך.

שירי יהודה עמיחי

10. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

גֶּשֶׁם בְּשָׂדֵה קָרֵב / יהודה עמיחי

לזכר דיקי

גֶּשֶׁם יוֹרֵד עַל פְּנֵי רְעִי;
עַל פְּנֵי רְעִי הַחַיִּים, אֲשֶׁר
מְכַסִּים רְאשֵׁיהֶם בְּשִׁמְיָהּ —
וְעַל פְּנֵי רְעִי הַמֵּתִים, אֲשֶׁר
אֵינָם מְכַסִּים עוֹד.

מהו נושא השיר, וכיצד הוא מעוצב? מה מיוחד בדרך ההבעה של נושא זה בשיר?
הסבר את דבריך.

11. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

אָבִי / יהודה עמיחי

זְכֹר אָבִי עֲטוּף בְּנֵי לָבָן
כְּפְרוֹסוֹת לְיוֹם עֲבוּדָה.

כְּקוֹסֶם, הַמוֹצֵיא מְכוּכָעוֹ אֲרָנְבוֹת וּמַגְדָּלִים,
הוֹצֵיא מִתּוֹךְ גּוֹפּוֹ הַקָּטָן — אֶהְבָּה.

נְהָרוֹת יָדָיו
נִשְׁפָּכוּ לְתוֹךְ מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים.

הסבר והדגם כיצד מעצבים (מפאר) המשורר את דמות האב.
בתשובתך התייחס להיבטים שונים של דמות האב.

12. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רְאִי, אֲנַחְנוּ שְׁנַיִם מִסְפָּרִים / יהודה עמיחי

רְאִי, אֲנַחְנוּ שְׁנַיִם מִסְפָּרִים,
עוֹמְדִים יַחְדָּו וּמִתְחַבְּרִים

אוּ מִתְחַפְּרִים, כִּי סוּף-סוּף הַסִּימָן
מִשְ�תַּנָּה מִזְמַן לְזְמַן.

הִיָּה קוֹשֶׁה כָּל-כּוֹד עַד שֶׁהִגַּעְנוּ
לְעַמֵּד יַחְדָּו, וְגַם יִדְעֵנוּ

כְּפָלִים שֶׁל אֲשֶׁר, גַּם שְׂבָרִים,
כְּאֲשֶׁר יִקְרָה לְמִסְפָּרִים.

גַּם עֵתָהּ, תַּחְתִּינֵנוּ, הָעוֹלָם קוֹ שְׂבָר -
אֵל תִּירְאִי, הַבִּיטִי אִיךָ מַעְבֵּר

לְאוֹתוֹ הַקוֹ פָּרַח לָנוּ עֲכָשׁוּ
הַמְכַנֶּה הַמְשַׁתֵּף.

כיצד התמורות ביחסים בין בני הזוג באות לידי ביטוי בשיר? הסבר והדגם את דבריך.

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

לא פָּרוּשׁ / יהודה עמיחי

לא פָּרוּשׁ,
לא בַּכַּת אַחַת, לא כְּלִי,
אֵלָא כְּדָשָׁא, בְּאַלְפֵי יְצִיאוֹת זְהִירוֹת-יְרֻקוֹת,
לֵהִיּוֹת מְסַתֵּר כְּהֶרְבֵּה יְלָדִים בְּמִשְׁחָק
וְאַחַד מְחַפֵּשׁ.

וְלֹא בְּגֵבֶר הִיחִיד,
כְּבֶן-קִישׁ, שְׂמִצָּאוּהוּ רַבִּים
וְעָשׂוֹ אוֹתוֹ לְמַלְךְ.
אֵלָא כְּגֶשֶׁם בְּהֶרְבֵּה מְקוֹמוֹת
מְעַנְנִים רַבִּים, לְהִתְחַלְחַל, לֵהִיּוֹת שְׁתוּי
פִּיּוֹת רַבִּים, לֵהִיּוֹת נָשׁוּם
כְּאוֹר בְּשָׁנָה וּמְפֹזֵר כְּפִרְיָהּ בְּאֲבִיב.

לא הִצְלִצוּל הַחַד, הַמְעוֹרֵר
בְּשַׁעַר הַרֹפֵא הַתּוֹרֵן,
אֵלָא בְּדַפִּיקוֹת, כְּהֶרְבֵּה אֲשַׁנְבִּים
בְּכַנְיֹסוֹת צְדָדִיוֹת, בְּהֶרְבֵּה דְפִיקוֹת לֵב.

וְאַחַר-כֵּן הִיְצִיָּאָה הַשְּׂקֻטָּה, כְּעֶשֶׂן
בְּלִי תְרוּעָה, שֶׁר מִתְפַּטֵּר,
יְלָדִים עֵיפִים מִמִּשְׁחָק,
אֶבֶן בְּגִלְגוּלִים הָאֲחֵרוֹנִים

לְאַחַר הַמּוֹרֵד הַתְּלוּל, בְּמָקוֹם שְׂמֵתֶחֱלִיל
מִשׁוֹר הַתּוֹרֵר הַגְּדוּל, אֲשֶׁר מְמַנּוֹ,
כְּתַפְלוֹת הַמְתַקְבְּלוֹת,
עוֹלָה אֶבֶק בְּהֶרְבֵּה רְבוּא גְרָגִירִים.

הסבר מה מסמלים הברוש והדשא (בית ראשון).

בחר מאחד הבתים האחרים בשיר בצמד נוסף של תמונות, המקבילות במשמעותן לברוש ולדשא, והסבר הקבלה זו.

פרק שני: סיפור קצר

אם בחרת בפרק זה, ענה על שתיים מהשאלות 14-16 (לכל שאלה – 15 נקודות).

סיפור מאת עגנון

14. תאר את העולם הפנימי של אחת מהדמויות בסיפור של עגנון שלמדת. הסבר והדגם באילו דרכים מעוצב עולם פנימי זה.

סיפור מתורגם

15. תאר נקודת מְפָנָה בסיפור מתורגם שלמדת ואת השפעותיה על הדמות המרכזית (ו/או על דמויות אחרות). הסבר כיצד העלילה מתפתחת אחרי המפנה.

שפּרה / דבורה בארון

16. כיצד מתוארות בסיפור דמויות נשים, ומה אפשר ללמוד מכך על מצבן בחברה היהודית? בסס את תשובתך על דמותה של שפּרה ועל דמות אישה נוספת בסיפור.

פרק שלישי: דרמה

אם בחרת בפרק זה, ענה רק על אחת מהשאלות 17-19 (30 נקודות).

אנטיגונה, אדיפוס המלך

17. תאר את דמותו של החוזה (הנביא), והסבר את תפקידו בטרגדיה שלמדת. כיצד החוזה מאיר את הפעולות של הגיבור או הגיבורה?

המלט, מקבת, המלך ליר, אותלו

18. בטרגדיות של שקספיר יש לדמויות נשים השפעה רבה על פעולותיו של הגיבור הראשי. בסס קביעה זו על המחזה שלמדת, והדגם את דבריך.

מחזה מהמאה ה-19 או מהמאה ה-20

19. תאר את היחסים בין בני משפחה במחזה שלמדת, והסבר כיצד באמצעותם עולים נושאים מרכזיים במחזה. בסס את תשובתך על תמונות מרכזיות במחזה.

/המשך בעמוד 14/

פרק רביעי: רומאן ונובלה

פרק זה הוא חובה. ענה על אחת מהשאלות 20-25 (30 נקודות).

סיפור פשוט / ש"י עגנון – שאלות 20-21

20. לפניך אחד מהקטעים המתארים את היחסים בין הירשל למינה. קרא אותו,

וענה על השאלה שאחריו.

מוטל הירשל על מיטתו ומרגיש שעתיו ורגעיו עוברים בלא שינה. והוא מתעצם ועוצם עיניו בכל כוחו אפשר יתנמנם אפשר יישן. באותה שעה עומדים כל התרנגולים כשכרבלותיהם זקופות וקולותיהם תלויים בפיהם וממיטתה של מינה עולה ריח חם, זה הריח שהיה צריך להביא אותו לידי שינה, אלא שמינה נטלה לעצמה כל השינה ולא הניחה לו כלום. היכן למדה לישון כל כך, בפנסיון שלה?

פרקדנית היא מוטלת והיא לבושה כותונת לילה ורודה מקושרת לולאות של אטלס, כאותן הכותונות שסופיה לובשת בזמן שבעלה בעיר. לבה עולה ויורד וכרסה רחבה. מינה זו שמיטתה סמוכה למיטתו צריך היה בעלה להיות מרוצה ממנה. אבל אם אין הלב נמשך אחריה אין השכל מועיל.

א. תאר בקצרה את התמונה המוצגת בקטע זה, והסבר את משמעותה. (10 נקודות)

ב. תאר את התפתחות מערכת היחסים בין הירשל למינה ברומאן כולו, וכתוב מהי

תרומתה של מערכת יחסים זו למשמעות הרומאן. (20 נקודות)

21. מה הן המשמעויות הגלומות בשם הרומאן "סיפור פשוט"? הסבר והדגם את דבריך.

רומאן עברי, נובלה עברית* – שאלות 22-23

* אם בחרת להתבסס על נובלה עברית, תוכל לבחור אך ורק מבין הנובלות האלה:
נמלים, עתליה, נביא, אחרי הילדות, שונא הנסים, כינורו של יוסי, שלושה ימים וילד,
לב הקיץ לב האור, חִירבת חִזעה, עוגיות המלח של סבתא סולטנה, לְנִיה בצהריים, המינה לִיזה.

- 22.** הצג בעיה מרכזית (בעיה מוסרית, דתית, חברתית, לאומית וכו') הבאה לידי ביטוי ברומאן עברי או בנובלה עברית שלמדת.
הסבר והדגם כיצד מוצגת בעיה זו (למשל באמצעות הדמויות, התפתחות העלילה או מוטיבים מרכזיים).
- 23.** מחבר של רומאן (או נובלה) משתמש בדרכים מגוונות כדי להציג ולאפיין את הדמויות ביצירתו. ציין שלוש דרכים כאלה, הסבר והדגם אותן על פי דמות או דמויות ברומאן עברי או בנובלה עברית שלמדת.

החטא ועונשו, מאדאם בובארי, אנה קארנינה, המשפט, האמן ומרגריטה, אל המגדלור, בית בודנברוק, מאה שנים של בדידות, הקול והזעם, אור באוגוסט

על שאלות 24-25 ניתן לענות אך ורק על פי הרומאנים המפורטים בכותרת לעיל.

- 24.** ברומאנים רבים מובעת ביקורת ישירה או עקיפה על הפרט או על החברה. מהי הביקורת ברומאן שלמדת, ובאילו דרכים היא באה לידי ביטוי? הסבר והדגם את דבריך.
- 25.** מחבר של רומאן משתמש בדרכים מגוונות כדי להציג ולאפיין את הדמויות ביצירתו. ציין שלוש דרכים כאלה, הסבר והדגם אותן על פי דמות או דמויות ברומאן שלמדת.

פרק חמישי: שיר שלא נלמד

פרק זה הוא חובה – ענה על שאלה 26 (10 נקודות).

26. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

ריחות / נח שטרן

הלילך הפורה בלאט,
הלילך המכחיל אי-שם הרש –
לי הזכיר הזיות בבישת אחת,
ואכזבות בבישת אחרת.
אך ריהות־מפוחית־הנהב הקבדים
כבר באים להגות ולענות,
כבר באים להצניק ולהחניק, פעדים
לחיים במולדת הזאת.

המשורר מבטא את יחסו המורכב ל"חיים במולדת הזאת" באמצעות מערכת ניגודים (מבנה, מילים, תמונות).

הסבר קביעה זו, והבא מהשיר דוגמאות לדברך.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט